

DE VEGETARIËR

Han Kang

De vegetariër

Vertaald door Monique Eggermont

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam 2015

www.nijghenvanditmar.nl

Oorspronkelijke titel *Chaesikjuuija*, Changbi Publishers,

Seoul 2007

Copyright © Han Kang 2007

Copyright Nederlandse vertaling © Monique Eggermont /

Nijgh & Van Ditmar 2015

Omslag Paul Pollmann

Omslagbeeld Tom Darracott

NUR 302 / ISBN 978 90 388 9925 1

I

De vegetariër

Voor dat mijn vrouw vegetariër werd, had ik haar in alle opzichten altijd volstrekt oninteressant gevonden. Eerlijk gezegd vond ik haar toen ik haar voor het eerst zag niet eens aantrekkelijk. Gemiddelde lengte; recht afgeknipt haar, niet lang en niet kort; een gelige, ongezonde teint; jukbeenderen die een beetje uitstaken; haar schuwe, valse voorkomen zei me genoeg. Toen ze naar het tafeltje liep waaraan ik zat te wachten, konden haar schoenen me niet ontgaan – lelijker schoenen zijn niet voor te stellen. En die manier van lopen – niet snel en niet langzaam, geen grote stappen maar ook geen trippelpasjes.

Ze was weliswaar niet bijzonder aantrekkelijk, maar echte nadelen manifesteerden zich evenmin, en er was dan ook geen reden waarom we niet zouden trouwen. De passieve aard van deze vrouw bij wie ik frisheid noch charme noch een ander verfijnd trekje kon ontdekken, kwam me uitstekend uit. Ik hoefde geen intellectuele belangstelling te veinzen om haar voor me te winnen, ik hoefde niet bang te zijn dat ze me zou vergelijken met de strak in 't pak zittende mannen uit modebladen, en ze werd niet boos als ik toevallig te laat kwam op een afspraak. Het buikje dat verscheen toen ik halverwege de twintig was, mijn dunne benen en onderarmen die

ondanks al mijn inspanningen hardnekkig weigerden in omvang toe te nemen, het minderwaardigheidscomplex dat ik altijd had over de afmeting van mijn penis – ik kon er rustig van uitgaan dat ik me er bij haar geen zorgen over hoefde te maken.

Ik heb tijdens mijn leven altijd de neiging gehad de middenweg te bewandelen. Op school koos ik ervoor op te trekken met leerlingen die een jaar of twee jonger waren en bij wie ik haantje-de-voorste kon spelen, in plaats van de confrontatie aan te gaan met leerlingen van mijn eigen leeftijd, en later koos ik een universiteit op basis van mijn kans op een toelage die groot genoeg was om aan mijn behoeften te voldoen. Ten slotte stelde ik me tevreden met een baan waarmee ik een fatsoenlijk maandloon zou verdienen in ruil voor het nauwgezet uitvoeren van de mij opgedragen taken bij een bedrijf dat zo klein was dat ze er mijn middelmatige vaardigheden zouden waarderen. Het was dan ook niet meer dan logisch dat ik trouwde met de meest alledaagse vrouw van de wereld. Vrouwen die knap waren, intelligent, buitengewoon sensueel, de dochters uit rijke families – die zouden mijn zorgvuldig geordende leventje alleen maar ontwricht hebben.

Zoals ik had verwacht bleek ze een doodgewone echtgenote die geen onaangename lichtzinnigheden aan de dag legde. Elke ochtend stond ze om zes uur op om rijst en soep te maken, met meestal wat vis. Sinds haar tienerjaren had ze af en toe met parttime werk bijgedragen aan het inkomen van haar ouders. Uiteindelijk vond ze een baan als klassenassistent

aan de academie voor computeranimatie waar ze een jaar op had gezeten, en voor een *manhwa*-uitgeverij werd ze ingehuurd om de tekstballonetjes te maken, wat ze thuis kon doen.

Ze was een vrouw van weinig woorden. Ze vroeg zelden iets van me en hoe laat ik ook thuis kwam, ze maakte nooit stampeij. Zelfs als we allebei een vrije dag hadden kwam het niet bij haar op om voor te stellen samen ergens naartoe te gaan. Als ik 's middags zat te lanterfantten met de afstandsbediening in mijn hand sloot zij zich op in haar kamer. De kans was groot dat ze dan zat te lezen, wat vrijwel haar enige hobby was. Om de een of andere onnavolgbare reden was lezen iets waar ze zich helemaal in kon storten – boeken die er zo saai uitzagen dat ik me er niet eens toe kon zetten ze in te kijken. Pas tegen etenstijd deed ze de deur open en kwam ze zwijgend tevoorschijn om een maaltijd klaar te maken. Het zal duidelijk zijn dat een dergelijke vrouw en een dergelijke levensstijl betekenden dat ik mijn dagen niet bepaald als bijzonder stimulerend ervoer. Aan de andere kant, als ik zo'n vrouw had gehad die de hele dag met vriendinnen of collega's zit te bellen, of wier gezeur leidt tot schreeuwende ruzie met haar man, zou ik blij geweest zijn als ze er ten slotte vandoor was gegaan.

Het enige uitzonderlijke aan mijn vrouw was dat ze een hekel had aan beha's. Toen ik de puberteit nog maar nauwelijks ontgroeid was en ik nog maar net met mijn toekomstige echtgenote omging, legde ik toevallig mijn hand op haar rug en voelde geen

bandje onder haar trui, en toen ik besepte wat dat betekende, raakte ik heel opgewonden. Om te weten te komen of ze me misschien iets duidelijk had willen maken, keek ik een paar minuten met een andere blik naar haar, ik bestudeerde vooral haar houding. Het resultaat van mijn onderzoek was dat ze me helemaal niets duidelijk probeerde te maken. Maar wat was het dan: luiheid, of gewoon pure onverschilligheid? Ik kon mijn vinger er niet achter krijgen. Het was ook niet zo dat haar borsten zo welgevormd waren dat ze behaloos door het leven kon. Ik had liever gehad dat ze er een droeg met een stevige vulling, zodat ik niet voor gek stond tegenover mijn kennissen.

Zelfs in de zomer, als ik haar zover kon krijgen er een te dragen, maakte ze als we nog maar net de deur uit waren al het bandje los. Het loshangende haakje was duidelijk te zien onder haar dunne, pastelkleurige tops, maar daar zat ze helemaal niet mee. Ik probeerde haar erop aan te spreken, haar voor te houden dat ze in die verzengende hitte beter een hemdje kon dragen dan een beha. Ze probeerde zich te rechtvaardigen door te zeggen dat ze niet tegen beha's kon omdat die haar borsten beknelden, en dat ik er nooit een had gedragen dus dat ik niet kon begrijpen wat een beklemmend gevoel dat was. Toch begon ik, in de wetenschap dat er genoeg vrouwen waren die in tegenstelling tot haar geen enkel bezwaar tegen beha's hadden, te twijfelen aan die overgevoeligheid van haar.

Ons huwelijksleven verliep in alle andere op-

zichten vreedzaam. We naderden ons eerste lustrum, en aangezien we toch al nooit krankzinnig verliefd op elkaar waren geweest, wisten we het stadium van vermoeidheid en verving te vermijden dat anders van het huwelijksleven een beproeving kan maken. Maar omdat we hadden besloten de komst van kinderen uit te stellen totdat we de zekerheid hadden van een eigen woning, wat pas afgelopen najaar was gelukt, vroeg ik me soms alleen af of ik ooit het geruststellende geluid zou horen van een kind dat ‘papa’ kraaide en daar mij mee bedoelde. Tot een bepaalde dag in februari van dit jaar, toen ik mijn vrouw bij het ochtendgloren alleen gekleed in haar nachtgoed aantrof in de keuken, was het nooit bij me opgekomen dat ons leven op zo’n verbijsterende manier zou kunnen veranderen.

‘Wat sta je daar te doen?’

Ik wilde net het licht in de badkamer aan doen toen iets me tegenhield. Het was rond vier uur in de ochtend en ik was wakker geworden met een verschroeiende dorst als gevolg van de anderhalve fles *soju* die ik bij het eten had gedronken, waardoor het ook langer dan normaal duurde voordat ik bij mijn positieven was.

‘Hallo? Ik vroeg wat je daar aan het doen bent?’

Het was sowieso al koud, maar ik kreeg het nog kouder toen ik mijn vrouw daar zag staan. Eventuele restanten van een door alcohol veroorzaakte roes waren snel verdwenen. Daar stond ze, roerloos, voor de koelkast. Haar gezicht was in duisternis ge-

huld, dus ik kon niet zien hoe ze keek, maar alle mogelijkheden vervulden me met angst. Haar dikke, van nature zwarte haar stond alle kanten op en ze droeg haar witte enkellange nachthemd.

Normaal gesproken zou mijn vrouw tijdens zo'n nacht snel een vest aangeschoten hebben en haar badstof slippers hebben gezocht. Hoelang stond ze daar al – blootsvoets, in dat dunne zomernachthemd, stokstijf, alsof mijn herhaalde vragen totaal niet tot haar waren doorgedrongen? Met haar gezicht van me af gedraaid stond ze zo onnatuurlijk bewegingloos dat ze bijna een geest leek die daar stilzwijgend had postgevat.

Wat was er aan de hand? Als ze me niet kon horen betekende dat misschien dat ze aan het slaapwandelen was.

Ik liep naar haar toe en rekte mijn hals om haar gezicht te kunnen zien.

‘Waarom sta je daar zo? Wat is er aan de hand...’

Toen ik mijn hand op haar schouder legde, schrok ik omdat ze totaal niet reageerde. Ik twijfelde er niet aan dat ik bij mijn volle verstand was en dat dit allemaal echt gebeurde; ik was me volledig bewust van alles wat ik had gedaan sinds ik uit de woonkamer was gekomen, aan haar had gevraagd wat ze aan het doen was en op haar was afgelopen. Zij was degene die daar stond zonder een enkele reactie, alsof ze verloren was in haar eigen wereld. Het was net als die paar keer dat ze, verdiept in een tv-film, niet had gemerkt dat ik thuiskwam. Maar wat kon het zijn dat al haar aandacht opeiste in de

lichte gloed van de witte deur van de koelkast, in de aardedonkere keuken om vier uur 's ochtends?

‘Hé!’

Haar gestalte gleed vanuit het donker naar me toe. Ik zag haar ogen, helder maar niet koortsachtig, toen haar lippen langzaam van elkaar gingen.

‘...Ik had een droom.’

Haar stem was verrassend helder.

‘Een droom? Waar heb je het in vredesnaam over? Weet je wel hoe laat het is?’

Ze keerde me de rug toe en liep toen langzaam weg, door de deuropening de woonkamer in. Toen ze daar binnen was, stak ze haar voet uit en duwde daarmee rustig de deur dicht. Daar stond ik, alleen gelaten in de donkere keuken, hulpeloos toekijkend hoe haar gestalte achter de deur werd opgeslokt.

Ik deed het licht van de badkamer aan en ging naar binnen. De koudegolf duurde al een paar dagen en het was steeds zo'n tien graden onder nul. Ik had een paar uur geleden gedocht, dus mijn plastic badslippers waren nog koud en vochtig. De eenzaamheid van dit hardvochtige seizoen werd voelbaar, sijpelde uit de zwarte opening van de ventilator boven de badkuip en lekte uit de witte tegels op de vloer en de muren.

Toen ik weer in de woonkamer kwam, lag mijn vrouw met haar knieën opgetrokken tot haar borst, en de stilte was zo zwaar dat ik net zo goed alleen in de kamer had kunnen zijn. Natuurlijk was dat slechts mijn idee. Als ik doodstil bleef staan, mijn adem inhield en mijn oren spitste, kon ik heel vaag

iemand horen ademen op de plek waar zij lag. Toch klonk het niet als het diepe, regelmatige ademen van iemand die in slaap is gevallen. Als ik mijn arm naar haar had uitgestoken, zou mijn hand haar warme huid voelen. Maar om de een of andere reden kon ik haar niet aanraken. Ik wilde zelfs niet met woorden contact met haar maken.

Meteen nadat ik de volgende ochtend mijn ogen opendeed en de werkelijkheid nog haar gebruikelijke, concrete vorm moest aannemen, lag ik met de deken om me heen afwezig te kijken naar de kwaliteit van de winterzon die gefilterd door het witte gordijn naar binnen scheen. Tijdens dat moment van afwezigheid wierp ik toevallig een blik op de wandklok en toen ik zag hoe laat het was, vloog ik onmiddellijk overeind, schopte de deur open en haastte me de kamer uit. Mijn vrouw zat voor de koelkast.

‘Ben je gek geworden? Waarom heb je me niet wakker gemaakt? Hoe laat is...’

Ik voelde iets pletten onder mijn voet, waardoor ik mijn zin niet afmaakte. Ik kon mijn ogen niet geloven.

Ze zat gehurkt, nog steeds in haar nachtgoed, met haar slordige, verwarde haren als een vormeloze massa rond haar gezicht. De keukenvloer was bezaaid met plastic zakken en luchtdichte dozen, overal verspreid, zodat je nergens een voet kon zetten zonder erop te trappen. Rundvlees voor *shabu shabu*, buikspek, twee zwarte-runderschenkel, vacu-

um verpakte inktvis, stukken paling die mijn schoonmoeder ons een eeuwigheid geleden vanaf het platteland had gestuurd, gedroogde ombervis omwikkeld met geel touw, ongeopende pakjes diepgevroren dumplings en eindeloze hoeveelheden niet nader te identificeren etenswaren die onder uit de vrieskist waren opgediept. Er klonk geritsel; mijn vrouw was bezig de spullen die om haar heen lagen stuk voor stuk in zwarte vuilniszakken te stoppen. Ten slotte kon ik me niet meer inhouden.

‘Wat ben je verdomme van plan?’ riep ik.

Ze bleef de pakketjes met vlees in de vuilniszakken stoppen, zich schijnbaar net zo min bewust van mijn bestaan als de afgelopen nacht. Rund- en varkensvlees, stukken kip, zeepaling ter waarde van minstens 200.000 won.

‘Ben je gek geworden? Waarom gooi je dat allemaal in vredesnaam bij de vuilnis?’

Ik baande me onhandig een weg door de plastic zakken en greep haar pols om de tas uit haar hand te trekken. Toen ik voelde hoe fel ze zich verweerde, viel ik bijna om van verbazing, maar mijn woede gaf me al gauw de kracht om haar te overheersen. Ze wreef over haar rode pols en sprak op diezelfde gewone, kalme toon waarmee ze eerder had gesproken.

‘Ik had een droom.’

Weer die woorden. Ze keek me aan, doodkalm. Op dat moment ging mijn mobiel.

‘Verdomme!’

Ik begon te zoeken in de zakken van mijn jas, die

ik de avond ervoor op de bank in de woonkamer had gegooid. Eindelijk, in de laatste binnenzak, sloten mijn vingers zich rond mijn weerspannige telefoon.

‘Sorry. Er is iets voorgevallen, een dringende huiselijke aangelegenheid, dus... het spijt me heel erg. Ik kom zo snel mogelijk. Nee, ik vertrek nu meteen. Ik heb alleen... nee, dat kan ik je onmogelijk laten doen. Wacht alsjeblieft nog heel even. Het spijt me vreselijk. Ja, ik kan nu echt niets zeggen...’

Ik klapte mijn telefoon dicht en schoot snel de badkamer in, waar ik me zo haastig schoor dat ik me op twee plekken sneed.

‘Heb je mijn witte overhemd zelfs niet gestreken?’

Er kwam geen reactie. Ik plensde water in mijn gezicht en spitte in de wasmand naar het overhemd van de vorige dag. Gelukkig was het niet al te verkreukt. Mijn vrouw nam niet één keer de moeite vanuit de keuken naar me te kijken in de tijd die het me kostte om me gereed te maken, waarbij ik mijn das als een sjaal om mijn hals hing, mijn sokken aantrok, en mijn zakboekje en portefeuille bij elkaar zocht. In de vijf jaar dat we waren getrouwd was dit de eerste keer dat ik naar mijn werk moest zonder dat ze me mijn spullen aanreikte en me uitgeleide deed.

‘Je bent krankzinnig! Je bent niet goed bij je hoofd.’

Ik propde mijn voeten in de pasgekochte schoenen, die te krap waren en akelig knelden, gooide de

voor deur open en rende het huis uit. Ik controleerde of de lift helemaal tot aan de bovenste verdieping ging en holde toen drie trappen af. Pas toen ik erin was geslaagd de metro in te springen die net op punt van vertrekken stond, had ik tijd om in het donkere, spiegelende raam van de trein mijn uiterlijk te controleren. Ik haalde mijn vingers door mijn haar, strikte mijn das en probeerde de kreukels in mijn overhemd glad te strijken. Het onnatuurlijk serene gezicht van mijn vrouw, haar ongerijmd krachtige stem kwamen weer in me op.

Ik had een droom – dat had ze nu twee keer gezegd. In het raam flitste haar gezicht in de donkere tunnel voorbij – haar gezicht, maar dan anders, alsof ik het voor het eerst zag. Maar aangezien ik slechts dertig minuten had om voor mijn cliënt een geldig excuus te verzinnen als verklaring voor mijn late komst, en ik ook nog een ontwerpvoorstel in elkaar moest draaien voor de vergadering van die dag, was er geen tijd om te piekeren over het vreemde gedrag van mijn nog vreemdere echtgenote. Met die gedachte in mijn hoofd zei ik tegen mezelf dat ik vandaag hoe dan ook vroeg van kantoor weg moest (al was er in de paar maanden dat ik een nieuwe functie had geen dag voorbijgegaan waarop ik voor middernacht was vertrokken) en ik stelde me in op een confrontatie.

Donker bos. Geen mensen. De puntige bladeren aan de bomen, mijn kapotte voeten. Die plaats, ik wist bijna waar het was, maar nu ben ik het kwijt. Bang. Koud.

Aan de andere kant van het bevroren ravijn een rood gebouw, een soort schuur. Stromat flappert slap voor de ingang. Oprollen en ik ben binnen, het is binnen. Een lange bamboestok, bloedrode lappen vlees eraan geregen, het bloed druipt er nog vanaf. Probeer langs het vlees te komen, maar er komt geen einde aan het vlees en er is geen uitgang. Bloed in mijn mond, bloed-doorweekte kleren vastgezogen op mijn huid.

Ergens toch een weg naar buiten. Rennen, rennen door de vallei, dan ineens doemt het bos voor me op. Bomen vol bladeren, het groene voorjaarslicht. Gezinnen die picknicken, kleine kinderen die rondrennen, en die geur, die heerlijke geur. Bijna pijnlijk, zo sterk. Het kabbelende beekje, mensen die rieten matjes uitspreiden en kimbap eten. Vlees op de barbecue, de geluiden van zang en vrolijk gelach.

Maar de angst. Mijn kleren nog nat van het bloed. Verstop je, verstop je achter de bomen. Kruip weg, laat niemand je zien. Mijn bebloede handen. Mijn bebloede mond. In die schuur, wat had ik daar gedaan? Die rode rauwe massa in mijn mond gepropt, het zompige gevoel tegen mijn tandvlees, mijn gehemelte, glibberig van vuurrood bloed.

Kauwen op iets wat zo echt voelde, maar het niet geweest kan zijn, onmogelijk. Mijn gezicht, de blik in mijn ogen... mijn gezicht, zonder twijfel, maar nooit eerder gezien. Of nee, niet van mij, maar zo vertrouwd... het slaat allemaal nergens op. Vertrouwd en toch niet... dat sterke, vreemde, verschrikkelijk griezelige gevoel.

Mijn vrouw had sla en sojabonenpaté op tafel gezet, zeewiersoep zonder de gebruikelijke stukjes rundvlees of mosselen, en *kimchi*.

‘Wat stelt dit voor? Dus vanwege een of andere idiote droom heb je al het vlees maar weg gemie-terd? Voor hoeveel geld was dat wel niet?’

Ik kwam van mijn stoel en deed de vrieskist open. Hij was praktisch leeg – alleen misopoeder, chilipoeder, bevroren pepertjes en een pak fijnge-hakte knoflook.

‘Bak dan maar een paar eieren voor me. Ik ben doodop. Ik heb zelfs geen tijd gehad om fatsoenlijk te lunchen.’

‘De eieren heb ik ook weggegooid.’

‘Wát?’

‘En de melk ook.’

‘Niet te geloven. Je verbiedt me vlees te eten?’

‘Ik kon die dingen niet in de koelkast laten liggen. Dat zou niet goed zijn.’

Hoe kon ze in vredesnaam zo egoïstisch zijn? Ik staarde naar haar neergeslagen ogen, haar uitdrukking van koele beheersing. Het idee alleen al dat ze nog een andere kant had, die alleen deed wat ze zelf wilde, was verbijsterend. Wie had gedacht dat ze zo onredelijk kon zijn?

‘Dus je wilt zeggen dat er van nu af aan geen vlees meer in huis komt?’

‘Nou ja, per slot van rekening eet je meestal alleen ’s ochtends thuis. En ik neem aan dat je vaak vlees eet bij je lunch en avondeten, dus... het is nu ook weer niet zo dat je doodgaat als je maar bij

één maaltijd per dag geen vlees eet.'

Haar antwoord klonk heel weloverwogen, alsof ze dat bespottelijke besluit van haar volkomen redelijk en gepast vond.

'Zo, dus dat is voor mij zo geregeld. En jij dan? Wil je zeggen dat jij voortaan helemaal geen vlees meer eet?' Ze knikte. 'O ja, echt? Tot hoelang?'

'Ik neem aan... voor altijd.'

Ik had er geen woorden voor, hoewel ik me er tegelijkertijd van bewust was dat een vegetarische leefwijze helemaal niet zo zeldzaam was als vroeger. Mensen worden vegetariër om allerlei redenen: bijvoorbeeld om te proberen hun erfelijke aanleg voor het ontwikkelen van bepaalde allergieën geen kans te geven, of omdat een dieet zonder vlees als milieuvriendelijk wordt beschouwd. Natuurlijk, boeddhistische monniken die een bepaalde eed hebben gezworen zijn moreel verplicht niet mee te doen aan het vernietigen van leven, maar zelfs beïnvloedbare jonge meisjes gaan niet zo ver. Wat mij betrof, waren de enige redelijke motieven om je eetgewoonten te veranderen de wens om af te vallen, een poging bepaalde lichamelijke klachten te verlichten, demonische bezetenheid of slaapproblemen als gevolg van een slechte spijsvertering. In alle andere gevallen was het niets anders dan pure koppigheid van een echtgenote die tegen de wensen van haar man in ging, zoals die van mij had gedaan.

Als je had gezegd dat mijn vrouw altijd al iets tegen vlees had gehad, dan zou ik het nog kunnen begrijpen, maar in werkelijkheid was het juist anders-

om – toen we getrouwd waren bleek ze een ware keukenprinses en ik was altijd onder de indruk geweest van haar kookkunst. Met een tang in de ene en een grote schaar in de andere hand had ze een ribstuk in een sissende pan omgedraaid terwijl ze het met soepele, geofende bewegingen in hapklare stukjes knipte. Ze frituurde kruidig, gekaramelliseerd buikspek door het vlees eerst te marinieren in fijngehakte gember en rijstmoutstroop. Zij blonk uit met een schotel van flinterdunne stukjes rundvlees, op smaak gebracht met zwarte peper en sesamolie, daarna bedekt met een flinke laag plakkerig rijstmeel, zoals je rijstkoekjes of pannenkoeken maakt, en gedoopt in borrelende *shabu-shabu*-bouillon. Ze had *bibimbap* met taugé gemaakt, rundergehakt en voorgeweekte rijst, geroerbakt in sesamolie. Er was ook goedgevulde kippen- en eendensoep geweest met grote stukken aardappel, en een kruidige bouillon stampvol zachte clams en mosselen, waarvan ik met genoeg drie kommen at.

En nu kreeg ik iets armzaligs voorgezet wat voor een maaltijd moest doorgaan. Met haar stoel schuin naar achteren geschoven schepte mijn vrouw wat zeewiersoep op, die heel duidelijk alleen maar naar water kon smaken. Ze legde gelijke hoeveelheden rijst en sojabonenpaté op een slablad, propte het bundeltje in haar mond en kauwde langzaam.

Ik begreep haar gewoon niet. Pas toen drong tot me door: ik had geen idee wat er in het hoofd van die vrouw omging.

‘Eet je niet?’ vroeg ze afwezig, precies zoals een

vrouw van middelbare leeftijd haar volwassen zoon zou aanspreken. Ik bleef in stilte zonder belangstelling voor het armzalige maal op de kimchi kauwen, wat voor mijn gevoel wel een eeuw duurde.

Het werd lente en nog steeds had mijn vrouw het niet opgegeven. Ze hield woord – ik zag geen flintertje vlees haar mond in gaan – maar ik was allang opgehouden me te beklagen. Als mensen zo drastisch veranderen kun je domweg niets anders doen dan achterover leunen en ze hun gang laten gaan.

Ze werd met de dag magerder, zo erg dat haar jukbeenderen op een afstotelijke manier uitstaken. Zonder make-up deed ze met haar gelaatskleur denken aan een ziekenhuispatiënt. Als het gewoon ging om een van de vrouwen die geen vlees aten om af te vallen, zou er geen reden zijn geweest me zorgen te maken, maar ik was ervan overtuigd dat er meer aan de hand was dan domweg iemand die als vegetariër door het leven wilde. Nee, het moest die droom zijn geweest waarover ze het had gehad; die had aan de basis van dat alles gelegen. Hoewel, slapen deed ze ook bijna niet meer.

Niemand zou mijn vrouw bijzonder attent noemen – als ik 's avonds laat thuiskwam had ik haar vaak al in slaap aangetroffen. Maar nu kwam ik om middernacht binnen en zelfs als ik me had gewassen, het bed in orde had gemaakt en was gaan liggen, kwam ze niet bij me. Ze zat geen boek te lezen, was niet aan het chatten of een film op de kabel-tv aan het kijken. Het enige wat ik kon bedenken was

dat ze gewerkt moest hebben aan de manwha-tekstballonnetjes, maar dat kon onmogelijk zo lang geduurd hebben.

Pas om vijf uur in de ochtend kwam ze naar bed, en zelfs dan wist ik niet zeker of ze het uur daarna echt sliep of niet. Met een afgetobd gezicht en een verwarde haardos zat ze me aan de ontbijttafel met rode, kleine oogjes gade te slaan. Ze pakte haar lepel niet eens op, laat staan dat ze iets at.

Maar wat me meer zorgen baarde, was dat ze nu bewust seks leek te vermijden. In het verleden had ze in het algemeen gewillig aan mijn fysieke eisen voldaan, en af en toe was zij zelfs degene geweest die het initiatief had genomen. Maar ik hoefde nu alleen even haar schouder aan te raken of ze draaide zich kalm van me af, zij het zonder er ophof over te maken. Op een dag besloot ik haar hiermee te confronteren.

‘Wat is precies het probleem?’

‘Ik ben moe.’

‘Nou, dat betekent dat je wat vlees moet eten. Dat is de reden waarom je geen energie meer hebt, toch? Zo was je per slot van rekening vroeger nooit.’

‘Eigenlijk...’

‘Wat?’

‘...komt het door de geur.’

‘De geur?’

‘De geur van vlees. Je lichaam ruikt naar vlees.’

Dat was te gek voor woorden.

‘Heb je me net niet zien douchen? Waar komt die geur dan vandaan, hm?’

‘Van dezelfde plaats als waar je zweet vandaan komt,’ zei ze in volstreekte ernst.

Af en toe vond ik dit alles niet zozeer belachelijk als wel enigszins onheilspellend. Stel dat deze eerste symptomen niet verdwenen? Dat alle tekenen van histerie, wanen, zwakke zenuwen enzovoorts die ik in haar woorden meende te bespeuren tot iets ernstigers leidden?

Tegelijkertijd kon ik maar moeilijk geloven dat ze misschien echt gek werd. Doorgaans was ze net zo zwijgzaam als ze altijd was geweest en bleef ze het huishouden op orde houden. In het weekend maakte ze alvast groenteschotels klaar voor de hele week, en zelfs geroerbakte glasnoedels met champignons in plaats van het gebruikelijke vlees. Het was eigenlijk niet zo heel vreemd als je naging dat vegetarisme blijikbaar in de mode was. Toen ze niet meer kon slapen en haar gezicht nog meer begon in te vallen als een band die leeggelopen was, vroeg ik ’s ochtends wat haar scheelde en kreeg ik alleen maar als antwoord ‘ik had een droom’. Ik vroeg nooit naar de aard van die droom. Ik had al een keer dat idiote verhaal moeten aanhoren over die schuur in het donkere bos, het gezicht dat reflecteerde in de plas bloed en zo, en één keer was meer dan genoeg.

Alleen als gevolg van die vreselijke droom, waar ik buiten gehouden werd, waarvan ik niets wist en bovendien niets wilde weten, werd ze steeds magerder. Eerst was ze zo afgefallen dat ze het gestroomlijnde, scherpe silhouet van een balletdanseres had gekregen, en ik had gehoopt dat